

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

معاونت بررسی های اقتصادی

مروری بر وضعیت تجارت جهانی سال ۲۰۱۵

نگارنده:

پریسا مطرانلویی

شهریور ماه ۱۳۹۵

فهرست مطالب:

۳	تجارت جهانی در سال ۲۰۱۵.....
۷	تجارت کالا و خدمات تجاری.....
۱۱	تجارت کالایی عمده جهان در سال ۲۰۱۵.....
۱۴	تجارت عمده خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵.....
۱۸	تجارت کالایی و خدمات تجاری ایران.....

فهرست جداول:

۸	جدول ۱- رشد حجم تجارت کالایی جهان.....
۹	جدول ۲- تجارت کالا و خدمات تجاری در جهان.....
۱۲	جدول ۳- صادرکنندگان و واردکنندگان عمده تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۱۵.....
۱۵	جدول ۴- صادرکنندگان و واردکنندگان عمده خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵.....

فهرست نمودارها:

۴	نمودار ۱- تجارت جهانی کالا و خدمات تجاری طی سالهای ۲۰۰۶ لغایت ۲۰۱۵.....
۵	نمودار ۲- رشد تجارت جهانی کالایی جهان طی سالهای ۲۰۰۶-۲۰۱۵.....
۶	نمودار ۳- صادرات کالایی کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۱۵.....
۷	نمودار ۴- رشد حجم صادرات کالایی و تولید ناخالص داخلی جهان.....
۱۰	نمودار ۵- سهم کشورها و مناطق از صادرات کالایی جهان.....
۱۰	نمودار ۶- سهم کشورها و مناطق از واردات کالایی جهان.....
۱۷	نمودار ۷- ترکیب صادرات خدمات تجاری در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در سال ۲۰۱۵.....
۱۹	نمودار ۸- صادرات کالایی ایران و برخی کشورهای همسایه طی سالهای ۲۰۱۱-۲۰۱۵.....
۱۹	نمودار ۹- روند صادرات کالا و خدمات تجاری ایران.....
۲۰	نمودار ۱۰- روند واردات کالا و خدمات تجاری ایران.....
۲۱	نمودار ۱۱- روند صادرات و واردات کالاهای واسطه ای ایران.....

تجارت جهانی در سال ۲۰۱۵

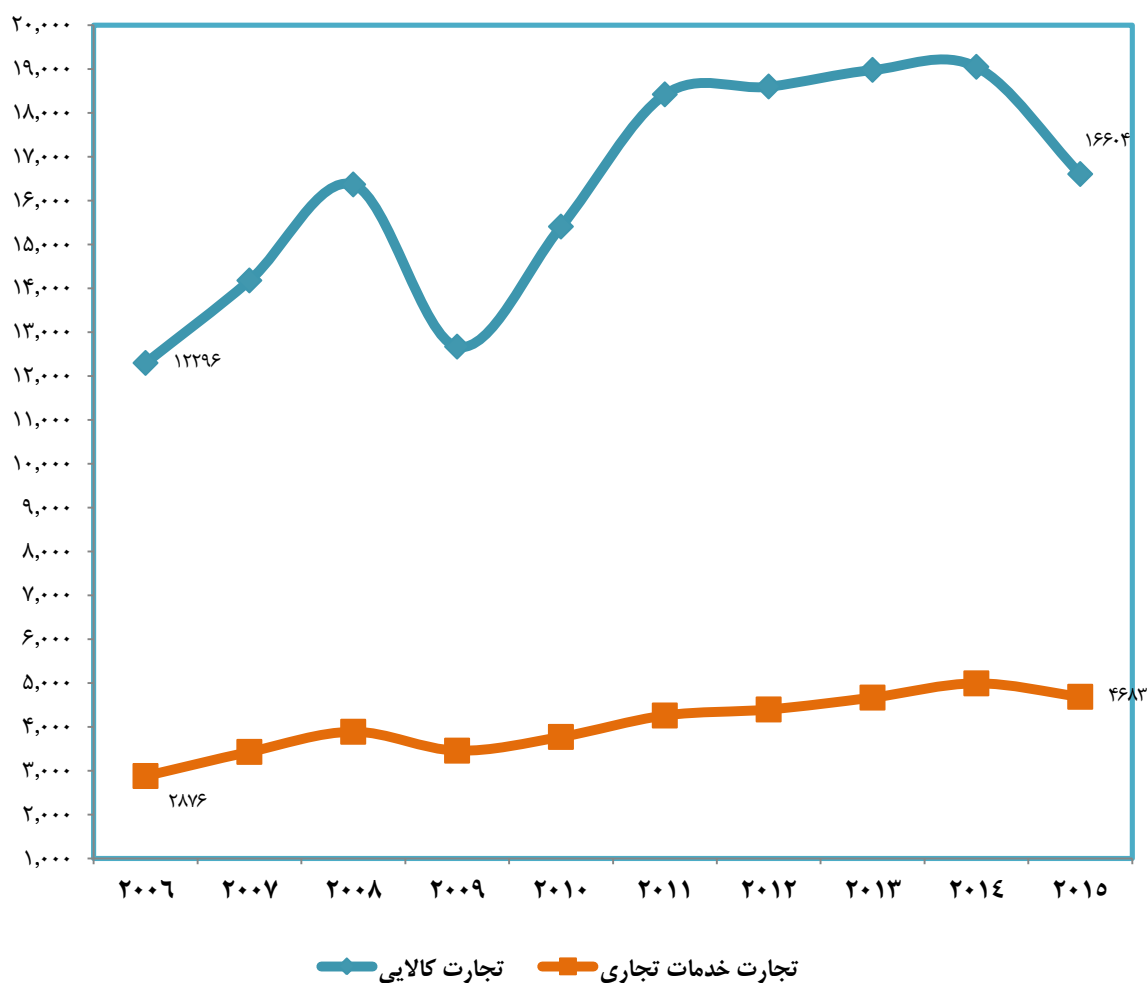
- حجم تجارت جهانی در سال ۲۰۱۵ به رشد آرام خود ادامه داده و به ۲,۷ درصد رسیده است که نسبت به برآورد اولیه ۲,۸ درصدی در آوریل ۲۰۱۶ کاهش یافته است. رشد حجم تجارت و رشد تولید ناخالص داخلی جهان در سال ۲۰۱۵ در سطح ۲,۴ درصد تقریباً برابرند.
- به دلیل کاهش ۱۵ درصدی قیمت های صادراتی، علیرغم رشد مثبت حجم تجارت، ارزش دلاری صادرات کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ حدود ۱۳ درصد کاهش یافته است و به ۱۶,۴۸ تریلیون دلار رسیده است.
- ارزش دلاری صادرات خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵ حدود ۶ درصد کاهش یافته و به ۴۷۵۴ میلیارد دلار رسیده که کاهش آن نسبت به صادرات کالا کمتر بوده است.
- در نیمه نخست سال ۲۰۱۵ به ویژه در سه ماهه دوم، کاهش شدیدی در حجم تجارت اتفاق افتاد که درجه آن در مناطق مختلف، متفاوت بود، ولی این شرایط تا حد زیادی در پایان سال، تغییر کرد.
- افت تجارت در سال ۲۰۱۵ به دلیل عواملی از جمله کاهش رشد اقتصادی چین، رکود شدید در برزیل، کاهش قیمت نفت و سایر کالاها و نوسانات نرخ ارز بوده است.
- تقاضای واردات در سال ۲۰۱۵ در آسیا و اقتصادهای مبتنی بر منابع کاهش یافته ولی در ایالات متحده و اتحادیه اروپا تقویت شده است.

ارزش تجارت کالا و خدمات تجاری در سال ۲۰۱۵ تقریباً بیش از ۲ برابر سال ۲۰۰۵ بوده است.

ارزش تجارت کالا و خدمات تجاری پس از رشد نسبتاً کم در سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته است.

نمودار ۱- تجارت جهانی کالا و خدمات تجاری طی سالهای ۲۰۰۶ لغایت ۲۰۱۵

میلیارد دلار

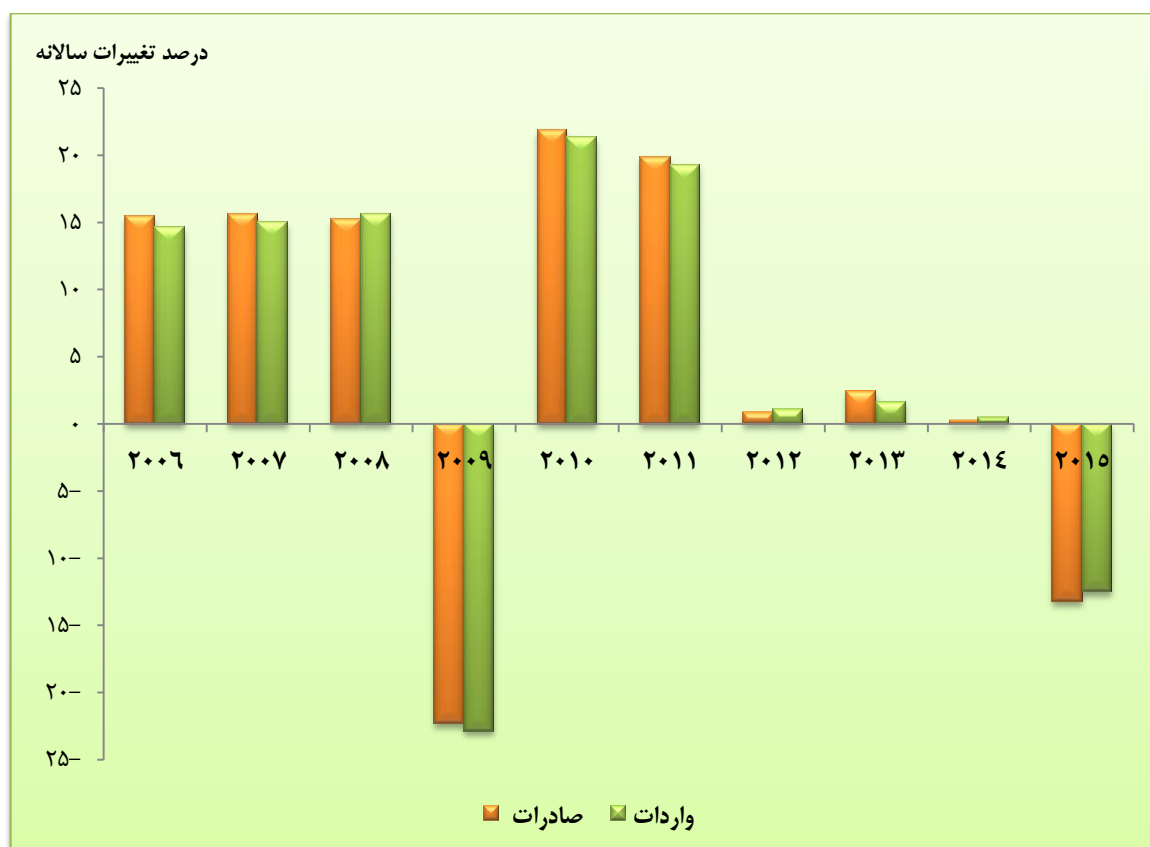

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

• کاهش ۴۵ درصدی
قیمت انرژی در سال
۲۰۱۵

کاهش قیمت جهانی کالاها
تاثیر معناداری بر ارزش
تجارت جهانی در سال ۲۰۱۵
داشته است.

نمودار ۲ - رشد تجارت جهانی کالایی جهان طی سالهای ۲۰۰۶-۲۰۱۵

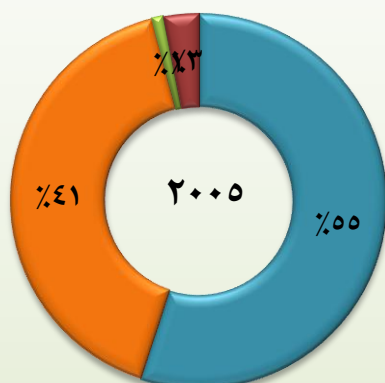

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

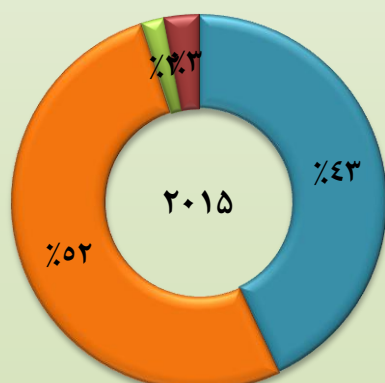
مطابق نمودار ۲ رشد صادرات و واردات کالایی طی سالهای مذکور در تمام سالها به جز سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۵ نسبت به سال قبل خود مثبت بوده است. در سال ۲۰۰۹ بیشترین کاهش در صادرات و واردات کالایی جهان به علت بروز بحران های اقتصادی رخ داد. در سال ۲۰۱۵ نرخ کاهش صادرات جهانی بیش تر از کاهش واردات بوده است.

نمودار ۳- صادرات کالایی کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۱۵

سهم تجارت کالایی بین کشورهای در حال توسعه از تجارت جهانی آنها از ۴۱ درصد به ۵۲ درصد طی ۱۰ سال اخیر افزایش یافته است.

- به اقتصادهای توسعه یافته
- به اقتصادهای در حال توسعه
- به کشورهای مستقل مشترک المنافع CIS
- سایر

- به اقتصادهای توسعه یافته
- به اقتصادهای در حال توسعه
- به کشورهای مستقل مشترک المنافع CIS
- سایر

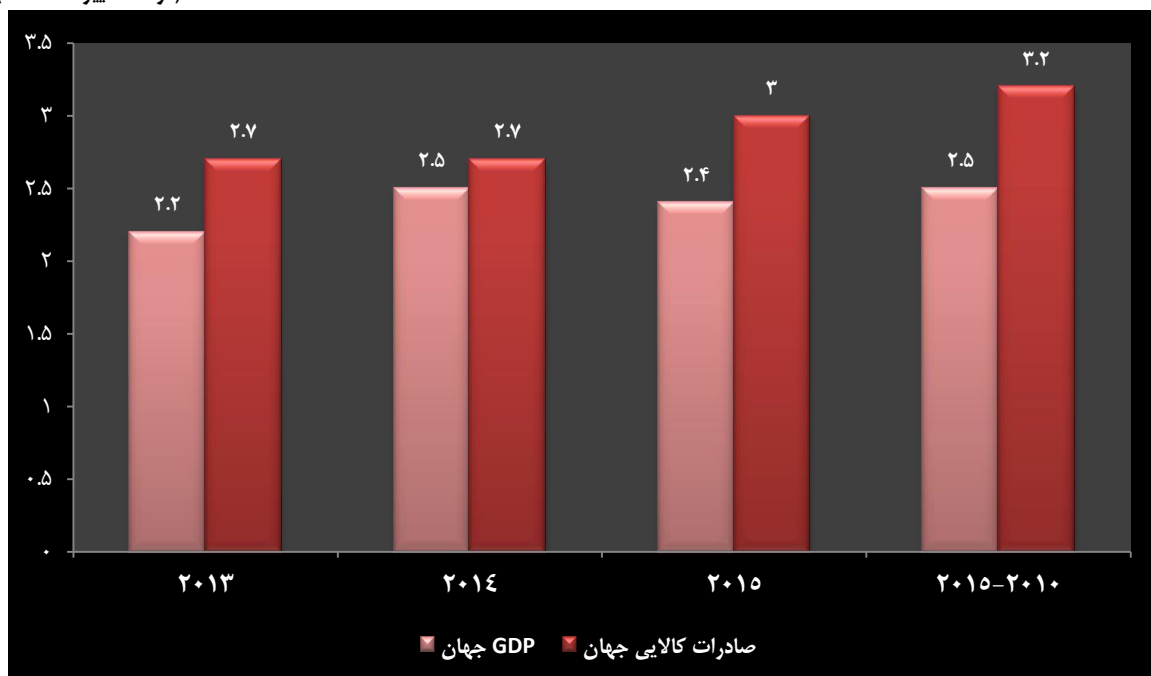
منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

تجارت کالا و خدمات تجاری

آمارها نشان می دهد رشد حجم صادرات کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ حدود ۳,۰ درصد بوده که تنها ۰,۲ واحد درصد پائینتر از رشد متوسط آن طی سالهای ۲۰۱۰-۲۰۱۵ بوده است. این در حالی است که تولید ناخالص داخلی جهان طی سالهای ۲۰۱۰-۲۰۱۵ به طور متوسط حدود ۲,۵ درصد رشد داشته و در سال ۲۰۱۵ رشد ۲,۴ درصدی داشته است.

نمودار ۴- رشد حجم صادرات کالایی و تولید ناخالص داخلی جهان

(درصد تغییرات سالانه)

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

معاونت بررسی های اقتصادی

همانطور که آمارها نشان می دهد حجم صادرات کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ حدود ۳,۰ درصد رشد داشته در حالیکه حجم واردات کالایی در سال ۲۰۱۵ رشدی حدود ۲,۴ درصد داشته است. بررسی دقیق و جزئی تر رشد صادرات و واردات در مناطق مختلف جهان حائز اهمیت است. آمارها نشان می دهد حجم صادرات منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۱۵ رشد ۸,۶ درصدی داشته در حالی که حجم واردات آن رشد ۱,۹- درصدی در سال ۲۰۱۵ را به ثبت رسانده است. رشد ۴,۶ درصدی حجم صادرات چین در سال ۲۰۱۵ در مقایسه با رشد منفی ۴,۲ درصدی واردات آن نشان دهنده کاهش تقاضای این کشور برای واردات کالا و افزایش تقاضای جهانی برای واردات کالا از چین است. تنزل ۲,۱- درصدی حجم صادرات هند در کنار کاهش ۸,۹- درصدی واردات آن و رشد ۲,۲ درصدی حجم صادرات و رشد ۲,۷ درصدی حجم واردات ژاپن از دیگر نکات مهم در رابطه با تجارت کالایی آسیا در سال ۲۰۱۵ هستند.

جدول ۱- رشد حجم تجارت کالایی جهان

(درصد تغییرات سالانه)

واردات			صادرات			شرح
۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	
۲.۴	۲.۸	۲.۹	۳	۲.۷	۳.۲	جهان
۶.۵	۴.۷	۴	۰.۸	۴.۱	۳.۷	آمریکای شمالی
۱۳.۳	۶.۹	۷.۴	۴	۶.۶	۵.۶	مکزیک
-۵.۸	-۲.۲	۱.۵	۱.۳	-۱.۸	۱.۶	آمریکای جنوبی و مرکزی
۴.۵	۳.۵	۱.۶	۴	۱.۹	۲.۸	اتحادیه اروپا (۲۸)
-۲۱.۹	-۹.۶	-۲.۸	-۰.۶	۰.۲	۰.۷	کشورهای مستقل مشترک المنافع (CIS)
-۱.۹	۲.۳	۴	۸.۶	۰.۷	۴.۷	خاور میانه
۱.۸	۳.۳	۴	۳.۱	۴.۸	۴.۴	آسیا
-۴.۲	۴	۴.۳	۴.۶	۶.۸	۶.۸	چین
-۸.۹	۴.۲	۱.۷	-۲.۱	۳.۵	۴.۴	هند
۲.۷	۱.۵	۲.۵	۲.۲	۱.۵	۰.۰	ژاپن

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

متوسط درصد تغییرات سالانه صادرات و واردات کالایی جهان طی سالهای ۲۰۱۰-۲۰۱۵ حدود ۱ درصد بوده در حالیکه متوسط درصد تغییرات سالانه صادرات و واردات خدمات تجاری جهان در همین دوره به ترتیب ۴ و ۵ درصد بوده است. این در حالی است که صادرات و واردات کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال قبل به ترتیب ۱۴ و ۱۳ درصد کاهش داشته و صادرات و واردات خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال قبل ۶ درصد کاهش داشته اند.

معاونت بررسی های اقتصادی

در منطقه خاورمیانه با وجود رشد منفی صادرات کالایی، صادرات خدمات تجاری در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال ۲۰۱۴ حدود ۵ درصد رشد مثبت داشته است. از میان آنها صادرات خدمات در کشورهای امارات و عربستان با رشد ۱۵ درصدی نسبت به سال قبل خود مواجه بوده است. در آسیا نیز صادرات کالایی و خدمات تجاری در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال ۲۰۱۴ رشد منفی داشته است ولی آمارها نشان می دهد کشور چین رشد منفی ۳,۰ درصد صادرات کالایی و رشد ۲,۰ درصدی صادرات خدمات تجاری در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال ۲۰۱۴ داشته است.

جدول ۲- تجارت کالا و خدمات تجاری در جهان

(درصد تغییرات سالانه)

خدمات تجاری						کالایی						شرح
واردات			صادرات			واردات			صادرات			
۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	
-۶	۷	۵	-۶	۷	۴	-۱۳	۱	۱	-۱۴	۰	۱	جهان
-۱	۲	۴	-۱	۳	۴	-۵	۳	۳	-۸	۳	۳	آمریکای شمالی
-۱۲	۱	۴	-۵	۲	۴	۱۶	-۴	۱	-۲۱	-۶	-۲	آمریکای جنوبی و مرکزی
-۲۰	۶	۴	-۱۶	۷	۲	-۲۵	-۵	-۱	-۱۵	-۷	-۱	برزیل
-۹	۷	۳	-۱۰	۷	۳	-۱۳	۲	۰	-۱۲	۱	۱	اتحادیه اروپا (۲۸)
-۲۳	-۴	۴	-۱۶	-۹	۲	-۳۲	-۱۱	-۴	-۳۲	-۶	-۳	کشورهای مستقل مشترک المنافع (CIS)
-۲۷	-۵	۳	-۲۱	-۶	۱	-۳۷	-۱۰	-۵	-۳۲	-۵	-۳	فدرال روسیه
-۳	۱۰	۶	۵	۶	۶	-۱۰	۲	۴	-۳۵	-۴	-۲	خاور میانه
۳	۴	۱۰	۱۵	۱۳	۱۹	-۸	۵	۷	-۲۹	-۱	۴	امارات متحده عربی
-۱۰	۲۱	۲	۱۵	۶	۶	-۱	۳	۱۰	-۴۱	-۹	-۴	عربستان سعودی
-۲	۱۲	۸	-۳	×	×	-۱۵	۰	۲	-۸	۳	۳	آسیا
۳	۳۷	۲۱	۲	×	×	-۱۴	۰	۴	-۳	۶	۸	چین
-۹	۱۳	۱	۰	۲۰	۴	-۲۰	-۳	-۱	-۹	-۳	-۴	ژاپن

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

بررسی روند سهم خاورمیانه، آسیا و کشورهای چین و ژاپن از صادرات کالایی جهان در سالهای منتخب بازه ۲۰۱۵-۱۹۴۸ نشان می دهد که آسیا از سال ۱۹۶۳ به بعد سهم فزاینده ای از صادرات کالایی جهان داشته است به طوری که جایگاه صادرات کالایی خود در جهان را از سهم ۱۲,۵ درصدی در سال ۱۹۶۳ به سهم ۳۴,۲ درصدی در سال ۲۰۱۵ رسانده است. سهم چین از صادرات جهان در طول زمان رشد مشهودی داشته است. صادرات کالایی چین در سال ۲۰۰۳ از ۵,۶ درصد به ۱۴,۲ درصد در سال ۲۰۱۵ رسیده است. کاهش سهم ژاپن از صادرات کالایی جهان در

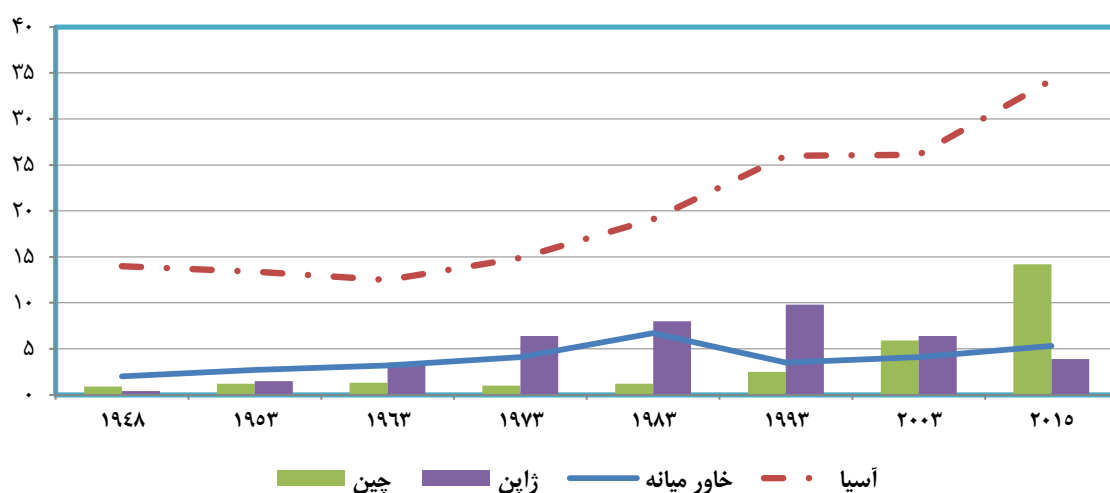
معاونت بررسی های اقتصادی

سال ۲۰۱۵ و رسیدن به سهم ۳,۹ درصدی در این سال نسبت به سهم ۹,۸ درصدی آن در سال ۱۹۹۳ و سهم ۶,۴ درصدی در سال ۲۰۰۳ از دیگر نکات حائز اهمیت در این مقوله است.

سهم تجارت این مناطق در طول سالهای موردنظر نظر تغییراتی داشته است. اروپا با وجود کاهش سهم صادرات و واردات در سال ۲۰۱۵ نسبت به سال ۲۰۰۳ سهم بالایی از تجارت کالایی جهان را به خود اختصاص داده است. آسیا نیز در طول زمان سهم خود از صادرات کالایی و واردات کالایی جهان را افزایش داده است.

نمودار ۵- سهم کشورها و مناطق از صادرات کالایی جهان

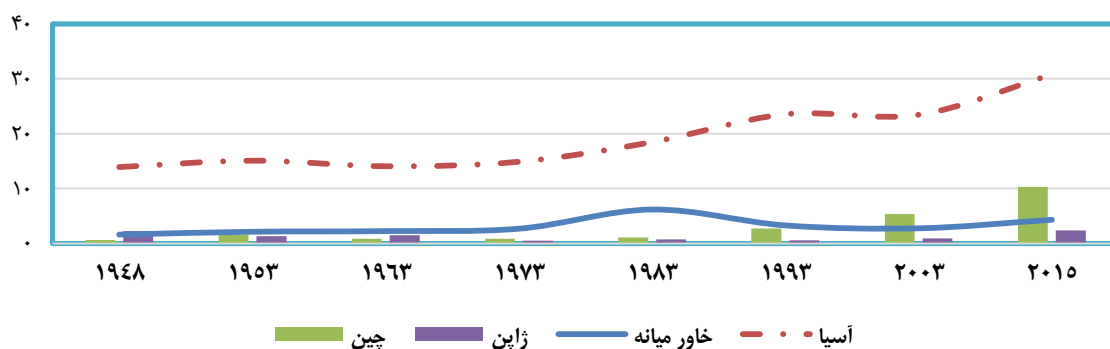
(درصد)

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

نمودار ۶- سهم کشورها و مناطق از واردات کالایی جهان

(درصد)

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

تجارت کالایی عمده جهان در سال ۲۰۱۵

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

بررسی ارزش صادرات ۵۰ کشور برتر در تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ نشان می دهد چین با صادراتی به ارزش ۲۲۷۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ سهم ۱۳٫۸ درصدی از کل صادرات کالایی جهان داشته است. پس از آن ایالات متحده، آلمان و ژاپن به ترتیب با سهم ۹٫۱، ۸٫۱ و ۳٫۸ درصدی در رتبه های بعدی قرار دارند. ایران با صادرات کالایی ۶۳ میلیارد دلاری در سال ۲۰۱۵ و سهم ۰٫۴ درصدی از کل صادرات کالایی جهان در رتبه ۴۲ ام جهان قرار دارد. شایان ذکر است صادرات کالایی کلیه اقلام صادراتی از جمله نفت خام و گاز طبیعی را نیز در بر می گیرد.

جدول ۳-صادرکنندگان و واردکنندگان عمده تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۱۵

(میلیارد دلار - درصد)

رتبه	صادرکنندگان				واردکنندگان			
	نام کشور	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه	نام کشور	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه
۱	چین	۲۲۷۵	۱۲.۸	-۳	ایالات متحده	۲۳۰۸	۱۳.۸	-۴
۲	ایالات متحده	۱۵۰۵	۹.۱	-۷	چین	۱۶۸۲	۱۰.۱	-۱۴
۳	آلمان	۱۳۲۹	۸.۱	-۱۱	آلمان	۱۰۵۰	۶.۳	-۱۳
۴	ژاپن	۶۲۵	۳.۸	-۹	ژاپن	۶۴۸	۳.۹	-۲۰
۵	هلند	۵۶۷	۳.۴	-۱۶	انگلستان	۶۲۶	۳.۷	-۹
۶	جمهوری کره	۵۲۷	۳.۲	-۸	فرانسه	۵۷۳	۳.۴	-۱۵
۷	هنگ کنگ، چین	۵۱۱	۳.۱	-۳	هنگ کنگ، چین	۵۵۹	۳.۳	-۷
۸	فرانسه	۵۰۶	۳.۱	-۱۳	هلند	۵۰۶	۳	-۱۴
۹	انگلستان	۴۶۰	۲.۸	-۹	جمهوری کره	۴۳۶	۲.۶	-۱۷
۱۰	ایتالیا	۴۵۹	۲.۸	-۱۳	کانادا	۴۳۶	۲.۶	-۹
۱۱	کانادا	۴۰۸	۲.۵	-۱۴	ایتالیا	۴۰۹	۲.۴	-۱۴
۱۲	بلژیک	۳۹۸	۲.۴	-۱۶	مکزیک	۴۰۵	۲.۴	-۲
۱۳	مکزیک	۳۸۱	۲.۳	-۴	هند	۳۹۲	۲.۳	-۱۵
۱۴	سنگاپور	۳۵۱	۲.۱	-۱۴	بلژیک	۳۷۵	۲.۲	-۱۷
۱۵	فدرال روسیه	۳۴۰	۲.۱	-۳۲	اسپانیا	۳۰۹	۱.۸	-۱۴
۱۶	سوئیس	۲۹۰	۱.۸	-۷	سنگاپور	۲۹۷	۱.۸	-۱۹
۱۷	چین تایپه	۲۸۵	۱.۷	-۱۱	سوئیس	۲۵۲	۱.۵	-۹
۱۸	اسپانیا	۲۸۲	۱.۷	-۱۳	چین تایپه	۲۳۸	۱.۴	-۱۶
۱۹	هند	۲۶۷	۱.۶	-۱۷	امارات متحده عربی	۲۳۰	۱.۴	-۸
۲۰	امارات متحده عربی	۲۶۵	۱.۶	-۲۹	استرالیا	۲۰۸	۱.۲	-۱۲
۲۱	تایلند	۲۱۴	۱.۳	-۶	ترکیه	۲۰۷	۱.۲	-۱۴
۲۲	عربستان سعودی	۲۰۲	۱.۲	-۴۱	تایلند	۲۰۳	۱.۲	-۱۱
۲۳	مالزی	۲۰۰	۱.۲	-۱۵	فدرال روسیه	۱۹۴	۱.۲	-۳۷
۲۴	لهستان	۱۹۸	۱.۲	-۱۰	لهستان	۱۹۳	۱.۲	-۱۴
۲۵	برزیل	۱۹۱	۱.۲	-۱۵	برزیل	۱۷۹	۱.۱	-۲۵
۲۶	استرالیا	۱۸۸	۱.۱	-۲۲	مالزی	۱۷۶	۱.۱	-۱۶
۲۷	ویتنام	۱۶۲	۱	۸	عربستان سعودی	۱۷۲	۱	-۱
۲۸	جمهوری چک	۱۵۸	۱	-۱۰	ویتنام	۱۶۶	۱	۱۲
۲۹	اتریش	۱۵۲	۰.۹	-۱۵	اتریش	۱۵۵	۰.۹	-۱۵
۳۰	اندونزی	۱۵۰	۰.۹	-۱۵	اندونزی	۱۴۳	۰.۹	-۲۰
۳۱	ترکیه	۱۴۴	۰.۹	-۹	جمهوری چک	۱۴۰	۰.۸	-۹
۳۲	سوئد	۱۴۰	۰.۸	-۱۵	سوئد	۱۳۸	۰.۸	-۱۵
۳۳	ایرلند	۱۲۰	۰.۷	۱	آفریقای جنوبی	۱۰۵	۰.۶	-۱۴
۳۴	نروژ	۱۰۵	۰.۶	-۲۷	مجارستان	۹۳	۰.۶	-۱۲
۳۵	مجارستان	۹۹	۰.۶	-۱۱	دانمارک	۸۶	۰.۵	-۱۴
۳۶	دانمارک	۹۵	۰.۶	-۱۴	نروژ	۷۶	۰.۵	-۱۵
۳۷	آفریقای جنوبی	۸۲	۰.۵	-۱۰	جمهوری اسلواکی	۷۴	۰.۴	-۱۰
۳۸	قطر	۷۷	۰.۵	-۳۹	ایرلند	۷۱	۰.۴	-۲
۳۹	جمهوری اسلواکی	۷۶	۰.۵	-۱۳	فیلیپین	۷۰	۰.۴	۳
۴۰	اسرائیل	۶۴	۰.۴	-۷	رومانی	۷۰	۰.۴	-۱۰
۴۱	شیلی	۶۳	۰.۴	-۱۶	پرتغال	۶۷	۰.۴	-۱۵

جدول ۳-صادرکنندگان و واردکنندگان عمده تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۱۵

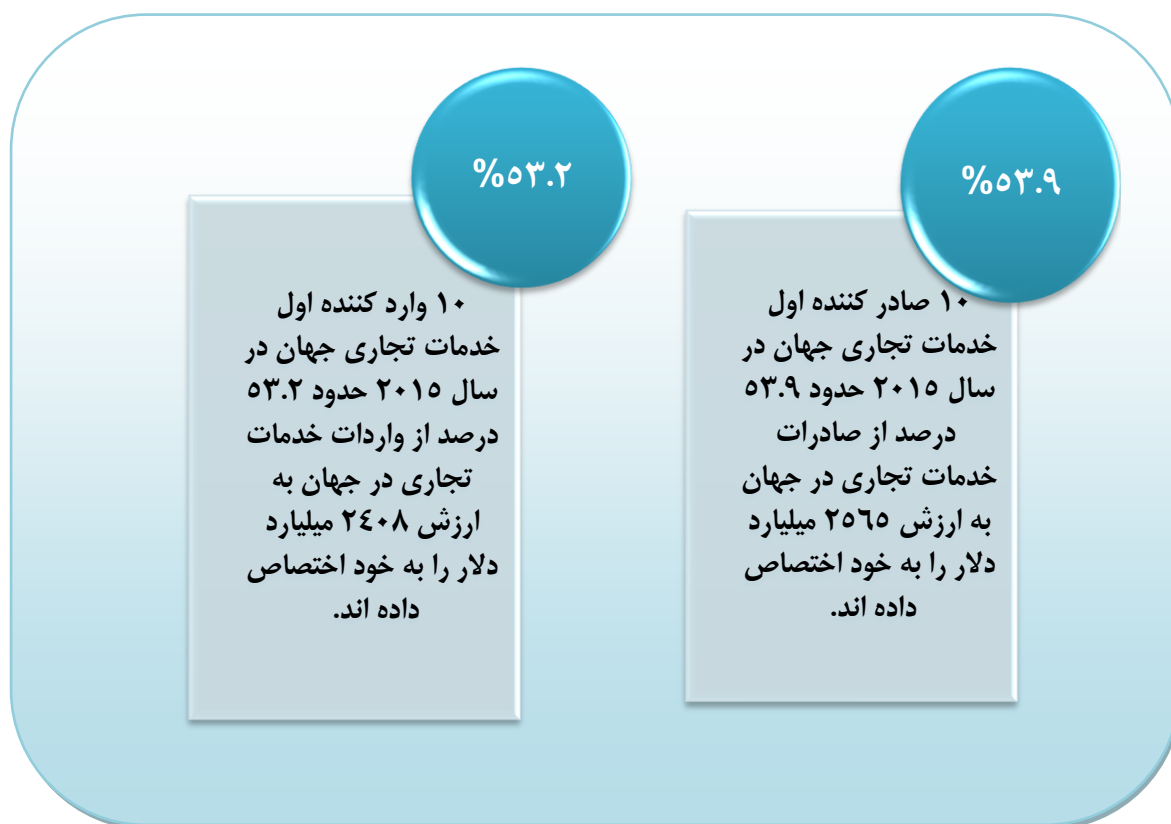
(میلیارد دلار - درصد)

رتبه	صادرکنندگان				واردکنندگان			
	نام کشور	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه	نام کشور	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه
۴۲	ایران	۶۳	۰.۴	-۲۹	مصر	۶۵	۰.۴	-۹
۴۳	رومانی	۶۱	۰.۴	-۱۳	اسرائیل	۶۵	۰.۴	-۱۴
۴۴	فنلاند	۵۹	۰.۴	-۲۰	شیلی	۶۳	۰.۴	-۱۳
۴۵	فیلیپین	۵۹	۰.۴	-۶	فنلاند	۶۰	۰.۴	-۲۲
۴۶	آرژانتین	۵۷	۰.۳	-۱۷	آرژانتین	۶۰	۰.۴	-۸
۴۷	پرتغال	۵۵	۰.۳	-۱۴	کلمبیا	۵۴	۰.۳	-۱۶
۴۸	کویت	۵۵	۰.۳	-۴۷	عراق	۵۲	۰.۳	-۱۲
۴۹	عراق	۴۹	۰.۳	-۴۲	الجزایر	۵۲	۰.۳	-۱۲
۵۰	نیجریه	۴۸	۰.۳	-۴۹	نیجریه	۴۸	۰.۳	-۲۰
	کل	۱۵۴۲۰	۹۳.۶	×	کل	۱۵۲۳۵	۹۱.۱	×
	جهان	۱۶۴۸۲	۱۰۰	-۱۳	جهان	۱۶۷۲۵	۱۰۰	-۱۲

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

بررسی ارزش واردات ۵۰ کشور برتر در تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ نیز نشان می دهد ایالات متحده با وارداتی به ارزش ۲۳۰۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ سهم ۱۳,۸ درصدی از کل واردات کالایی جهان داشته است. پس از آن چین، آلمان و ژاپن به ترتیب با سهم ۱۰,۱، ۶,۳ و ۳,۹ درصدی در رتبه های بعدی قرار دارند. نکته جالب توجه این است که ایران در بین ۵۰ کشور اول واردکننده کالایی جهان در سال ۲۰۱۵ قرار ندارد. کشور ترکیه با ۱۴۴ میلیارد دلار صادرات کالایی در سال ۲۰۱۵ سهم ۰,۹ درصدی از صادرات کالایی جهان را تشکیل داده که در رتبه ۳۱ ام جهان در صادرات کالایی در سال ۲۰۱۵ قرار گرفته است از سوی دیگر با وارداتی به ارزش ۲۰۷ میلیارد دلار و سهم ۱,۲ درصدی از کل واردات الایی جهان در رتبه ۲۱ ام قرار دارد. لذا به نظر می رسد ترکیه در تجارت کالایی جهان بیشتر بعنوان یک وارد کننده، نقش داشته باشد.

تجارت عمده خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

در زمینه صادرات خدمات تجاری جهان، ایران در بین ۵۰ کشور اول دارای بیشترین واردات و صادرات خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵ قرار ندارد. در زمینه صادرات خدمات تجاری در سال ۲۰۱۵، ایالات متحده با صادراتی به ارزش ۶۹۰ میلیارد دلار و سهم ۱۴.۵ درصدی از کل صادرات کالایی جهان در رتبه اول قرار دارد و پس از آن کشورهای انگلستان، چین و آلمان با سهم ۷.۳، ۶ و ۵.۲ درصدی در رتبه های بعدی قرار دارند.

۱۰ صادر کننده اول خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵ حدود ۵۳.۹ درصد از صادرات خدمات تجاری در جهان به ارزش ۲۵۶.۵ میلیارد دلار را به خود اختصاص داده اند.

جدول ۴- صادرکنندگان و واردکنندگان عمده خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵

(میلیارد دلار - درصد)

وارد کنندگان					صادر کنندگان				
رتبه	صادر کننده	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه	رتبه	وارد کننده	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه
۱	ایالات متحده	۶۹۰	۱۴.۵	۰	۱	ایالات متحده	۴۶۹	۱۰.۲	۳
۲	انگلستان	۳۴۵	۷.۳	-۵	۲	چین	۴۶۶	۱۰.۱	۳
۳	چین	۲۸۵	۶	۲	۳	آلمان	۲۸۹	۶.۳	-۱۲
۴	آلمان	۲۴۷	۵.۲	-۹	۴	فرانسه	۲۲۸	۴.۹	-۹
۵	فرانسه	۲۴۰	۵	-۱۳	۵	انگلستان	۲۰۸	۴.۵	-۱
۶	هلند	۱۷۸	۳.۷	-۹	۶	ژاپن	۱۷۴	۳.۸	-۹
۷	ژاپن	۱۵۸	۳.۳	۰	۷	هلند	۱۵۷	۳.۴	-۹
۸	هند	۱۵۵	۳.۳	۰	۸	ایرلند	۱۵۲	۳.۳	۴
۹	سنگاپور	۱۳۹	۲.۹	-۷	۹	سنگاپور	۱۴۳	۳.۱	-۸
۱۰	ایرلند	۱۲۸	۲.۷	-۵	۱۰	هند	۱۲۲	۲.۷	-۴
۱۱	اسپانیا	۱۱۷	۲.۵	-۱۱	۱۱	جمهوری کره	۱۱۲	۲.۴	-۲
۱۲	بلژیک	۱۰۹	۲.۳	-۱۰	۱۲	بلژیک	۱۰۶	۲.۳	-۱۰
۱۳	سوئیس	۱۰۸	۲.۳	-۷	۱۳	ایتالیا	۹۹	۲.۲	-۱۳
۱۴	هنگ کنگ، چین	۱۰۴	۲.۲	-۲	۱۴	کانادا	۹۵	۲.۱	-۱۱
۱۵	ایتالیا	۹۹	۲.۱	-۱۴	۱۵	سوئیس	۹۲	۲	-۶
۱۶	جمهوری کره	۹۷	۲	-۱۳	۱۶	فدرال روسیه	۸۷	۱.۹	-۲۷
۱۷	لوگزامبورگ	۹۵	۲	-۴	۱۷	هنگ کنگ، چین	۷۴	۱.۶	۰
۱۸	کانادا	۷۶	۱.۶	-۱۰	۱۸	لوگزامبورگ	۷۲	۱.۶	-۷
۱۹	سوئد	۷۱	۱.۵	-۶	۱۹	برزیل	۶۹	۱.۵	-۲۰
۲۰	دانمارک	۶۱	۱.۳	-۱۶	۲۰	امارات متحده عربی	۶۶	۱.۴	۳
۲۱	تایلند	۶۰	۱.۳	۱۰	۲۱	اسپانیا	۶۵	۱.۴	-۵
۲۲	اتریش	۵۸	۱.۲	-۱۳	۲۲	سوئد	۶۰	۱.۳	-۱۰
۲۳	چین تایپه	۵۶	۱.۲	۰	۲۳	عربستان سعودی	۵۷	۱.۲	-۱۰
۲۴	فدرال روسیه	۵۱	۱.۱	-۲۱	۲۴	استرالیا	۵۴	۱.۲	-۱۴
۲۵	استرالیا	۴۸	۱	-۹	۲۵	دانمارک	۵۴	۱.۲	-۱۴
۲۶	ترکیه	۴۶	۱	-۱۰	۲۶	تایلند	۵۰	۱.۱	-۵
۲۷	لهستان	۴۳	۰.۹	-۱۰	۲۷	چین تایپه	۴۷	۱	۴
۲۸	نروژ	۴۰	۰.۸	-۱۸	۲۸	نروژ	۴۶	۱	-۱۸
۲۹	ماکائو، چین	۴۰	۰.۸	-۲۵	۲۹	اتریش	۴۶	۱	-۱۴
۳۰	مالزی	۳۵	۰.۷	-۱۷	۳۰	مالزی	۴۰	۰.۹	-۱۲
۳۱	اسرائیل	۳۴	۰.۷	-۳	۳۱	لهستان	۳۲	۰.۷	-۱۱
۳۲	برزیل	۳۳	۰.۷	-۱۶	۳۲	اندونزی	۳۰	۰.۷	-۹
۳۳	یونان	۳۱	۰.۶	-۲۵	۳۳	مکزیک	۲۹	۰.۶	-۳
۳۴	فیلیپین	۲۸	۰.۶	۱۰	۳۴	قطر	۲۸	۰.۶	-۵
۳۵	پرتغال	۲۸	۰.۶	-۱۱	۳۵	فنلاند	۲۶	۰.۶	-۱۶
۳۶	امارات متحده عربی	۲۶	۰.۶	۱۵	۳۶	فیلیپین	۲۴	۰.۵	۱۵
۳۷	فنلاند	۲۴	۰.۵	-۱۳	۳۷	کویت	۲۳	۰.۵	۳

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۴-صادرکنندگان و واردکنندگان عمده خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵

(میلیارد دلار - درصد)

وارد کنندگان					صادر کنندگان				
رتبه	صادر کننده	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه	رتبه	وارد کننده	ارزش	سهم	درصد تغییرات سالانه
۳۸	جمهوری چک	۲۳	۰.۵	-۹	۳۸	اسرائیل	۲۲	۰.۵	۰
۳۹	مکزیک	۲۳	۰.۵	۷	۳۹	ترکیه	۲۱	۰.۵	-۱۰
۴۰	مجارستان	۲۱	۰.۵	-۱۲	۴۰	جمهوری چک	۲۰	۰.۴	-۱۲
	کل	۴۲۵۵	۸۹.۵	×		کل	۴۰۵۵	۸۷.۹	×
	جهان	۴۷۵۵	۱۰۰	-۶		جهان	۴۶۱۰	۱۰۰	-۶

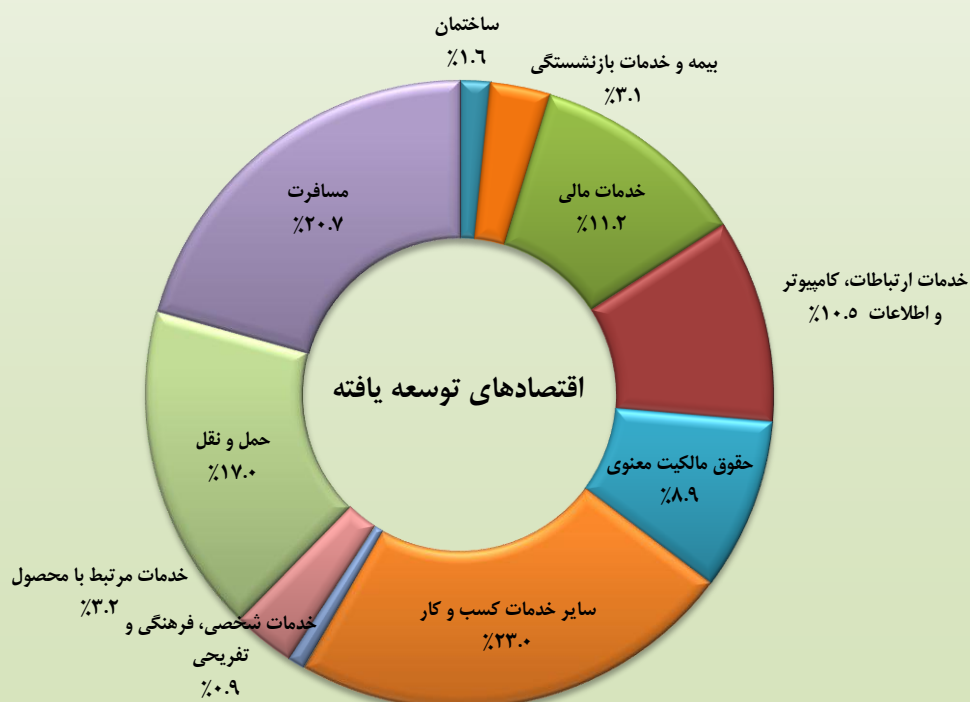
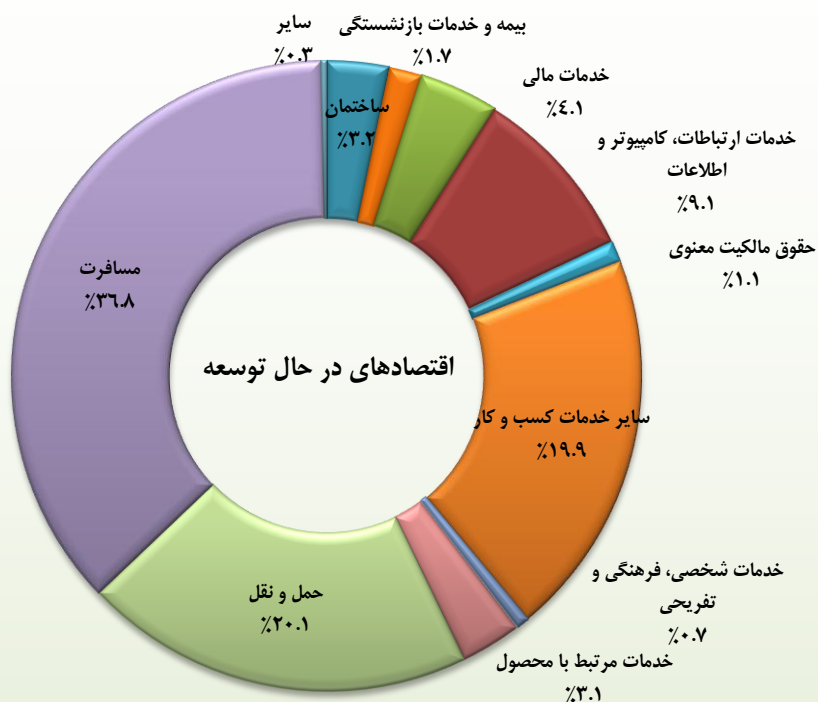
منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

در زمینه واردات خدمات تجاری نیز ایالات متحده با وارداتی به ارزش ۴۶۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵، سهم ۱۰,۲ درصدی از کل واردات خدمات تجاری جهان دارد و پس از آن کشورهای چین، آلمان و فرانسه با سهم ۱۰,۱، ۶,۳ و ۴,۹ درصدی از کل واردات خدمات تجاری جهان در رتبه های بعدی قرار دارند.

۱۰ وارد کننده اول خدمات تجاری جهان در سال ۲۰۱۵ حدود ۵۳,۲ درصد از واردات خدمات تجاری در جهان به ارزش ۲۴۰۸ میلیارد دلار را به خود اختصاص داده اند.

از نکات جالب آمار جدول ۴ وضعیت ترکیه در واردات و صادرات خدمات تجاری است. این کشور در سال ۲۰۱۵ ۲۱ میلیارد دلار واردات خدمات تجاری و در عین حال ۴۶ میلیارد دلار صادرات خدمات داشته است که بخش عمده ای از صادرات خدمات آن از محل جذب گردشگر خارجی حاصل شده است.

نمودار ۷ - ترکیب صادرات خدمات تجاری در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در سال ۲۰۱۵

تجارت کالایی و خدمات تجاری ایران

بررسی روند صادرات کالایی ایران و کشورهای روسیه، امارات متحده عربی، عربستان و ترکیه طی سالهای ۲۰۱۵-۲۰۱۱ نشان می دهد:

- صادرات روسیه در سال ۲۰۱۵ نسبت به ۲۰۱۴ افت شدید ۱۵۷ میلیارد دلاری داشته است و به ۳۴۰ میلیارد دلار رسیده است.
- بین کشورهای مورد بررسی، ایران کمترین و روسیه بیشترین صادرات را به لحاظ ارزشی در تمام سالهای مورد بررسی داشته است.
- صادرات کالایی ایران از سال ۲۰۱۱ روند نزولی داشته و از ۱۳۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۱ به ۶۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ رسیده که عمده دلیل کاهش مربوط به وضع تحریم ها و کاهش قیمت جهانی نفت خام بوده است.
- صادرات کالایی عربستان که در سال ۲۰۱۱ حدود ۳۶۴ میلیارد دلار بوده است و از صادرات امارات بیشتر بوده است، روند نزولی داشته و در سال ۲۰۱۵ به ۲۰۱ میلیارد دلار در سطحی بسیار پائینتر از صادرات امارات رسیده است.

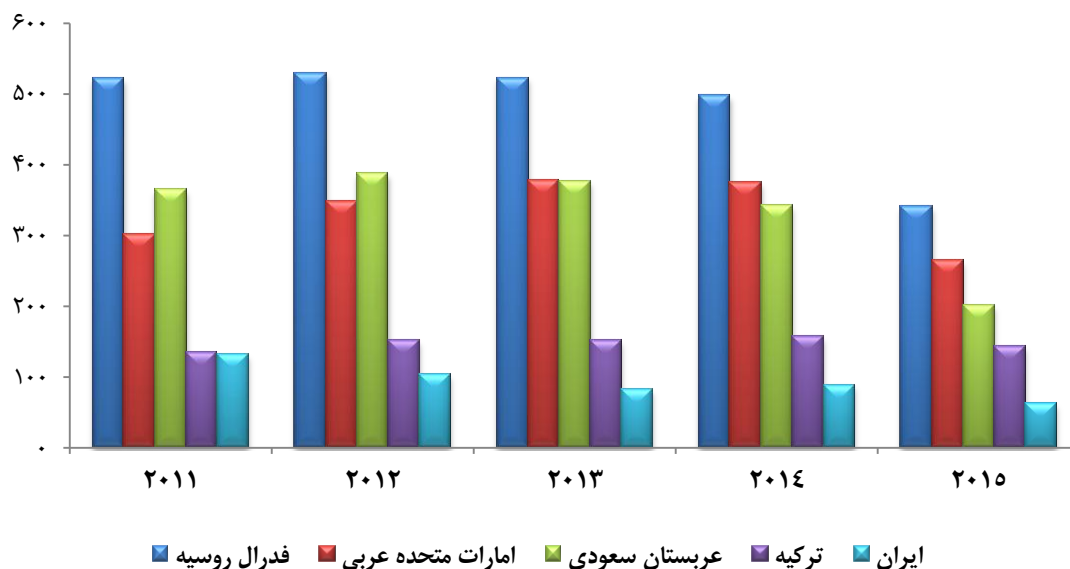
بررسی روند صادرات کالا و خدمات تجاری ایران در فاصله سال های ۲۰۰۶ لغایت ۲۰۱۵ نشان می دهد علیرغم سیر صعودی صادرات خدمات تجاری طی این سالها، روند صادرات کالایی، نوسانی بوده و از ۷۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۶ به ۶۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته است. بیشترین میزان صادرات کالایی ایران مربوط به سال ۲۰۱۱ به ارزش ۱۳۲ میلیارد دلار بوده است.

با این حال روند صادرات خدمات تجاری ایران طی سالهای مورد بررسی صعودی بوده است و از ۵,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۶ به ۹,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ افزایش یافته است.

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار ۸- صادرات کالایی ایران و برخی کشورهای همسایه طی سالهای ۲۰۱۱-۲۰۱۵

میلیارد دلار

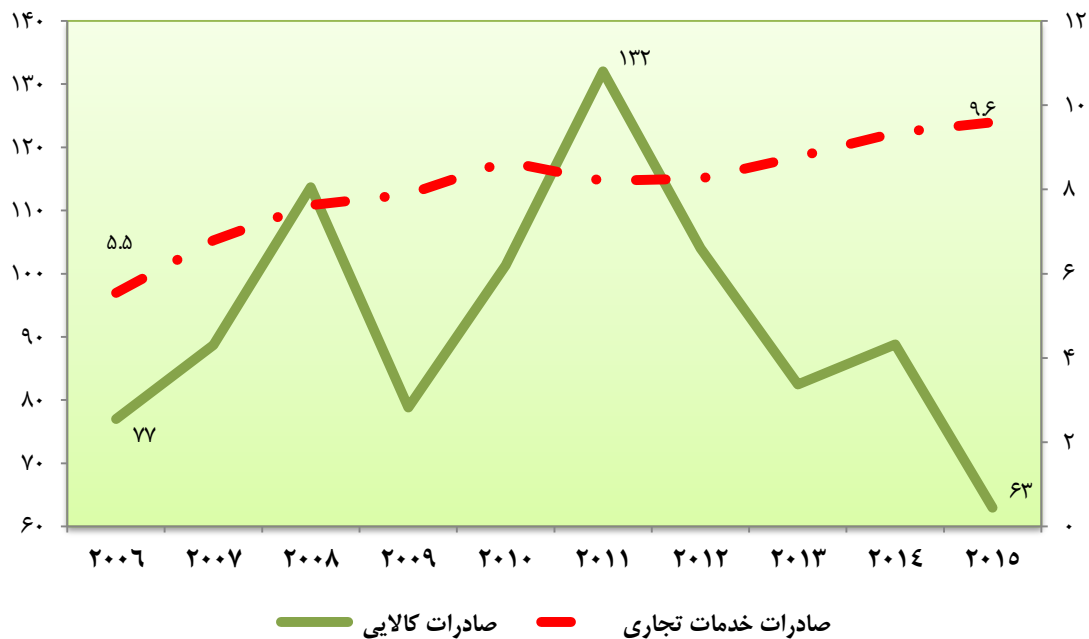

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

نمودار ۹- روند صادرات کالا و خدمات تجاری ایران

صادرات کالایی
میلیارد دلار

صادرات خدمات تجاری
میلیارد دلار

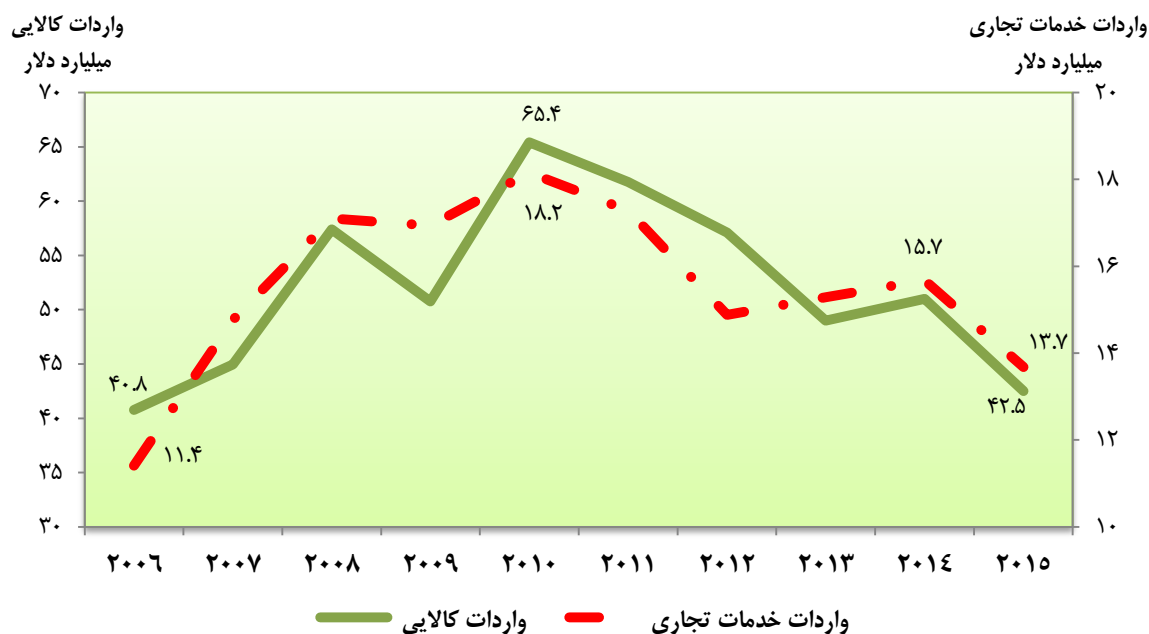
منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

معاونت بررسی های اقتصادی

آمارها نشان می دهد روند واردات کالا و خدمات تجاری ایران در فاصله سالهای ۲۰۰۶ لغایت ۲۰۱۵ تقریباً با یکدیگر هم راستا بوده و واردات هردو گروه از سال ۲۰۰۶ روند صعودی داشته تا در سال ۲۰۱۰ به حداکثر خود رسیده و پس از آن مسیر نزولی پیموده اند و تنها در سال ۲۰۱۴ واردات کالا و خدمات تجاری اندکی صعود یافته و مجدداً در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته اند.

ارزش واردات کالای ایران در سال ۲۰۰۶ حدود ۴۱ میلیارد دلار بوده که در سال ۲۰۱۰ به ۶۵,۴ میلیارد دلار افزایش یافته و پس از آن به ۴۲,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ تنزل یافته است. واردات خدمات تجاری نیز با روند مشابهی از ۱۱,۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۶ به ۱۸,۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ افزایش یافته و پس از آن به ۱۳,۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته است.

نمودار ۱۰- روند واردات کالا و خدمات تجاری ایران

منبع: گزارش آمار تجارت جهانی ۲۰۱۵، WTO

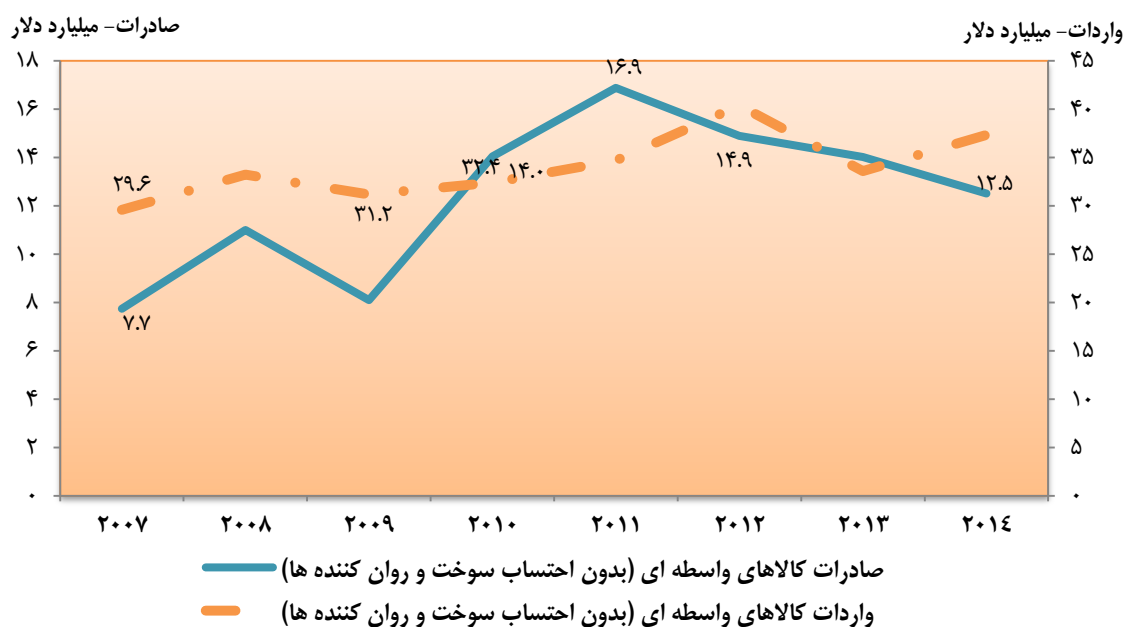
بر اساس آمارهای سازمان تجارت جهانی، صادرات کالاهای واسطه‌ای ایران از ۷,۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۷ به ۱۶,۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۱ افزایش و سپس به ۱۲,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است. واردات کالای واسطه‌ای نیز از ۲۹,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۷ به ۳۷,۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ رسیده است. رشد واردات کالاهای واسطه‌ای در سال‌های اخیر، از این جهت که می‌تواند در فرآیند تولید مورد استفاده قرار گیرد به واسطه تاثیر مثبت آن روی تولید، اشتغال و کاهش تورم می‌تواند نقش مهمی در رشد اقتصادی کشور ایفا کند.

^۱ در طبقه‌بندی سازمان تجارت جهانی، برای محاسبه صادرات و واردات کالاهای واسطه‌ای، تمامی بخش‌های واسطه‌ای مانند مواد اولیه صنعتی و محصولات فرآوری شده واسطه‌ای لحاظ می‌شوند، اما این محاسبات بدون در نظر گرفتن گروه "سوخت و روان‌کننده‌ها" - که بر اساس طبقه‌بندی BEC جز کد ۳ قرار می‌گیرند- صورت می‌گیرد.

معاونت بررسی های اقتصادی

اختلال در روند واردات کالاهای واسطه‌ای می‌تواند اثرات منفی بر تولیدات به ویژه تولیدات صنعتی بگذارد و بنظر می‌رسد در سال ۲۰۱۴ بعد از تخفیف نسبی مسئله تحریم، رشدی در واردات کالاهای واسطه‌ای حاصل شده است. صادرات کالاهای واسطه‌ای به دلیل ارزش افزوده پایین، درآمد ارزی قابل توجهی نصیب اقتصاد کشور نمی‌کند. همانطور که از آمارها بر می‌آید روند صادرات کالاهای واسطه‌ای از سال ۲۰۱۱ کاهش یافته، که بنظر می‌رسد عوامل تحریم و کاهش قیمت جهانی کالاهای اساسی سهم مهمی در کاهش مذکور دارا بوده اند و اتفاق معناداری در زمینه جایگزینی صادرات کالاهای نهایی با ارزش افزوده بالاتر با کالاهای واسطه‌ای صورت نگرفته است. با توجه به نمودار ۱۱، تراز بازرگانی کشور در کالاهای واسطه‌ای که به نظر می‌رسد در آنها مزیت وجود دارد، در اغلب سال‌ها منفی بوده است.

نمودار ۱۱- روند صادرات و واردات کالاهای واسطه‌ای ایران (بدون احتساب سوخت و روان کننده‌ها)

منبع: World Trade Statistical Review 2016

با توجه به اینکه در طبقه‌بندی سازمان تجارت جهانی، گروه سوخت و روان کننده‌ها جز محصولات واسطه‌ای لحاظ نشده و از طرفی، این گروه بخش قابل توجهی از صادرات کالایی ایران را در می‌گیرد، چنانچه سوخت را جز کالاهای واسطه‌ای در نظر بگیریم، صادرات واسطه‌ای ایران از رقم ۱۲.۵ میلیارد دلار (بدون احتساب سوخت) به حدود ۶۶ میلیارد دلار (با احتساب سوخت) در سال ۲۰۱۴ می‌رسد که نسبت به سال ۲۰۱۳ حدود ۲ درصد کاهش یافته است.

منابع:

- <http://stat.wto.org/StatisticalProgram/WSDBStatProgramSeries.aspx?Language=E>
- WTO, (2016), "World Trade Statistical Review 2016".